

Tosama

Interni časopis TOSAME p.o. · Št. 5 · Maj 1994 · Leto XXIX · Izhaja od oktobra 1965

REZULTATI POSLOVANJA TOSAME V LETU 1993 PO KRITERIJIH SLOVENSkih RAČUNOVODSKIH STANDARDOV

V skladu z navodili za uskladitev računovodskih evidenc po Zakonu o gospodarskih družbah so bila so 15. aprila 1994 dolžna vsa podjetja, za katere velja Zakon o gospodarskih družbah, sestaviti bilanco stanja in bilanco uspeha v skladu s sprejetimi računovodskimi standardi. Zato smo vse zahtevano pripravili tudi v Tosami, z rezultati pa žal ne moremo biti prav nič zadovoljni. V skladu s staro metodologijo izdelana bilanca uspeha je izkazovala 84 mio SIT bruto dobička, novi slovenski računovodski standardi, ki temeljijo na splošno priznanih zahodnoevropskih standardih, pa nas opozar-

jajo na dejstvo, da smo v letu 1993 v bistvu "pridelali" za 252 mio SIT izgube. In od kod takšne nasprotujoče ugotovitve? Na kratko lahko odgovorimo takole: prejšnji sistem se je zadovoljil z nominalnim ohranjanjem oz. povečanjem kapitala, novi sistem pa zahteva realno ohranjanje oz. povečanje kapitala. Umetnosti kriterija realnega ohranjanja premoženja se v Tosami sicer že dolgo zavedamo, saj smo npr. v zadnjem desetletju ob vsakem periodičnem obračunu izdelali analizo bilance stanja in opozarjali na padanje realne vrednosti premoženja. Žal pa so vse omenjene analize oz. opo-

Pred dvema letoma 21. maja 1992 - smo volili v TOSAMI delavski svet in disciplinsko komisijo. Čeprav se je takrat zdelo, da novozvoljeni člani ne bodo opravili polnega mandata

dat, zaradi česar bi bilo potrebno izvesti vse potrebno za izvedbo novih volitev. Ker je podjetje prav zdaj v fazi lastninskega preoblikovanja, ki mora biti oprav-

REFERENDUM94

"zaradi "upravljalso organizacijskih" sprememb podjetja, pa se vendar to ni zgodilo.

Tako se leta 1992 izvoljenim članom omenjenih dveh organov ter imenovanim izvršilnim organom v maju letos izteka man-

ljeno v zakonskem predvidenem roku, je delavski svet na seji 20. aprila letos sprejel sklep o tem, da se z referendumsko odločitvijo podaljšajo mandati samoupravljalским organom v Tosami, saj (predvidoma) kratko prehodno

obdobje ne bi bilo smiselno opraviti celotnega (in ne najcenejšega) postopka volitev.

Glede na družbene spremembe, je umestno vprašanje zakaj vzdrževanje samoupravnih organov? Na to je pač treba reči, da v Tosami še ni bilo sprememb v temeljnih statutarjih določbah (te naj bi se opravile z dejanskim lastninskim preoblikovanjem) zato ostaja odločanje in upravljanje firme kot je določeno v statutu.

Smiselno temu je bil sprejet sklep delavskega sveta o limitiranem podaljšanju mandata sedanjim samoupravljalским organom, ki predlaga podaljšanje vendar ne daljše od enega leta.

O podaljšanju mandata na referendumu 19. maja 1994, naj bi delavci Tosame verjetno res zadnjič glasovali o "samoupravnih organih".

F. V.

% . In temu kapitalu moramo ohranjanje realno vrednost oz. z njim gospodariti tako uspešno, da bo njegova realna vrednost vsako leto narasla za 10 do 15 %. Tista podjetja, ki poslujejo pretežno s tujim kapitalom, morajo realno ceno tega kapitala plačevati sproti v obliki obresti, kar je vplivalo na njihovo bilanco že doslej in zato v takšnih podjetjih niso zabeležili tako velikih razlik med staro in novo metodologijo. Pri nas v Tosami, kjer poslujejo pretežno z lastnimi viri sredstev, pa doslej predpisane revalorizacije niso zagotavljale niti ohranjanje realne vrednosti lastnega kapitala in tako so razlike med bilanco po starem in bilanco po novem ogromne. Da je situacija za nas še bistveno poslabšana, je svoje prispevalo dejstvo, da je bil % inflacije, s katerim smo morali revalorizirati trajni kapital (22,9 %), bistveno večji od % rasti cen naših vhodnih surovin in s tem tudi naših izdelkov (9,5 %). To pomeni, da nj bi vsak tolar, naložen v zaloge, zaradi inflacije povečal svojo nominalno vrednost za 22,9 %, dejansko pa je cena teh istih

zalog narasla le za 9,5 %. Na hitro bi nekdo lahko rekel, da je bila naložba sredstev v zaloge, katerih nominalna vrednost narašča počasneje od rasti inflacije, pač slaba naložba. Vendar je to odgovor, ki s seboj ne prinaša rešitve, saj Tosama ne more in ne sme sproti spreminjati predmeta poslovanja, ker pač ni borzni spekulat ampak podjetje s točno definiranim proizvodnim programom, katerega ni mogoče menjati čez noč. Rešitev bodočega poslovanja je torej potrebno poiskati drugje, znotraj dokaj natančno postavljenih okvirjev odvijanja poslovnega procesa Tosame.

Najsplošnejša shema odvijanja poslovnega procesa v TOSAMI je:

denar - surovine - proizvodnja - izdelki - terjatve - denar x 2

Kot je v shemi nakazano, za denar, ki je v veliki večini lastnega izvora, kupimo surovine, ki jih v proizvodnem procesu združimo z ostalimi proizvodnimi dejavniki (zgradbe, oprema, delovna sila, okolje), kjer nastanejo izdelki, ki jih prodamo kupcem in s tem

do njih nastane terjatev, katero poravnajo z denarjem, katerega naj bi bilo npr. še enkrat toliko, kot smo ga na začetku vložili. Z iztržkom poplačamo vse proizvodne dejavnike, ki so sodelovali v procesu proizvodnje, ostanek pa predstavlja dobiček, kar je tudi cilj lastnikov kapitala, ki je vložen v poslovni proces. Od tod naprej je sklepanje razmeroma preprosto: če spredaj prikazani proces prinaša dobiček (to je seveda nujni predpogoj, kateri je v našem primeru tudi izpolnjen, saj to potrjujejo stalno ažurirane kalkulacije), potem moramo ta proces čim pogostejše ponoviti, ker nam vsaka ponovitev prinaša nov dobiček.

In kako bomo zagotovili maksimalno število ponovitev spredaj prikazanega poslovnega procesa?

Na kratko rečeno tako, da bomo znižali dneve vezave obratnih sredstev v katerikoli obliki na minimum. S tem se bodo seveda sprostila sredstva, katera bomo vložili v modernizacijo, ta pa nam bo odprla pot na nove trge in pot oživitve in ozdravitve je odprta.

Zastavljena naloga je sicer

težka, vendar je izvedljivost z ozirom na našo visoko stopnjo finančne samostojnosti v celoti v naših rokah. Pri tem mislimo na to, da nam pri reševanju te problematike ni računati na kakšno zunanjo finančno pomoč, pač pa le na povečano notranjo samodisciplino pri gospodarjenju s sredstvi v kakršnikoli obliki se že nahajajo.

Pozorni moramo biti na vsak nepotreben oz. nenormalen odpadek, na vsak kup surovin, nedovršene proizvodnje, polizdelka ali gotovega izdelka, ki obleži nedotaknjen nekaj tednov, na vsakega kupca, ki postaja vse slabši plačnik ipd.

Situacija, kakršno nam kaže bilanca po novih Slovenskih računovodskih standardih, je torej kritična, ni pa nerešljiva. Razlika med preteklimi tovrstnimi opozorili in sedanjim je bistvena: prejšnja opozorila so žal izzvenela le teoretično, sedanja opozorila pa so resna grožnja, da nam bo v bodoče zelo trda predla, če ne bomo storili vsega za racionalnejše gospodarjenje s sredstvi. Možnosti imamo, samo izkoristiti jih moramo.

M. M.

INOVACIJE '94

Delavski svet je v skladu s pravilnikom o vzpodbujanju, usmerjanju ustvarjalnosti pri delu aprila sprejel program inventivne dejavnosti za leto 1994.

Program obravnava tisti del ustvarjalnosti pri delu, ki se sicer označuje kot inovativnost pri delu, za katero gredo avtorjem po internem predpisu določene pravice (denarne nagrade oziroma nadomestila).

Temeljne programske usmeritve '94 pri reševanju tekoče problematike ustvarjalnosti pri delu so naslednje:

– Reševanje ustvarjalnih predlogov mora potekati tekoče brez večjih časovnih zamikov.

– Pri vseh predloženih inovacijskih rešitvah je potrebno ugotoviti zainteresiranost podjetja za njihovo realizacijo. V načelu morajo ustvarjalni predlogi biti usmerjeni v povečevanje poslovne učinkovitosti na tržišču.

– Za prijavljene ustvarjalne predloge gre šteti osebno podane pismeno predložene zamisli, ki morajo vsebovati potrebne podatke skladno z zahtevami internega predpisa (pravilnik o vzpodbujanju in usmerjanju ustvarjalnosti pri delu).

– V letošnjem letu se za mesec inventivne dejavnosti določi september.

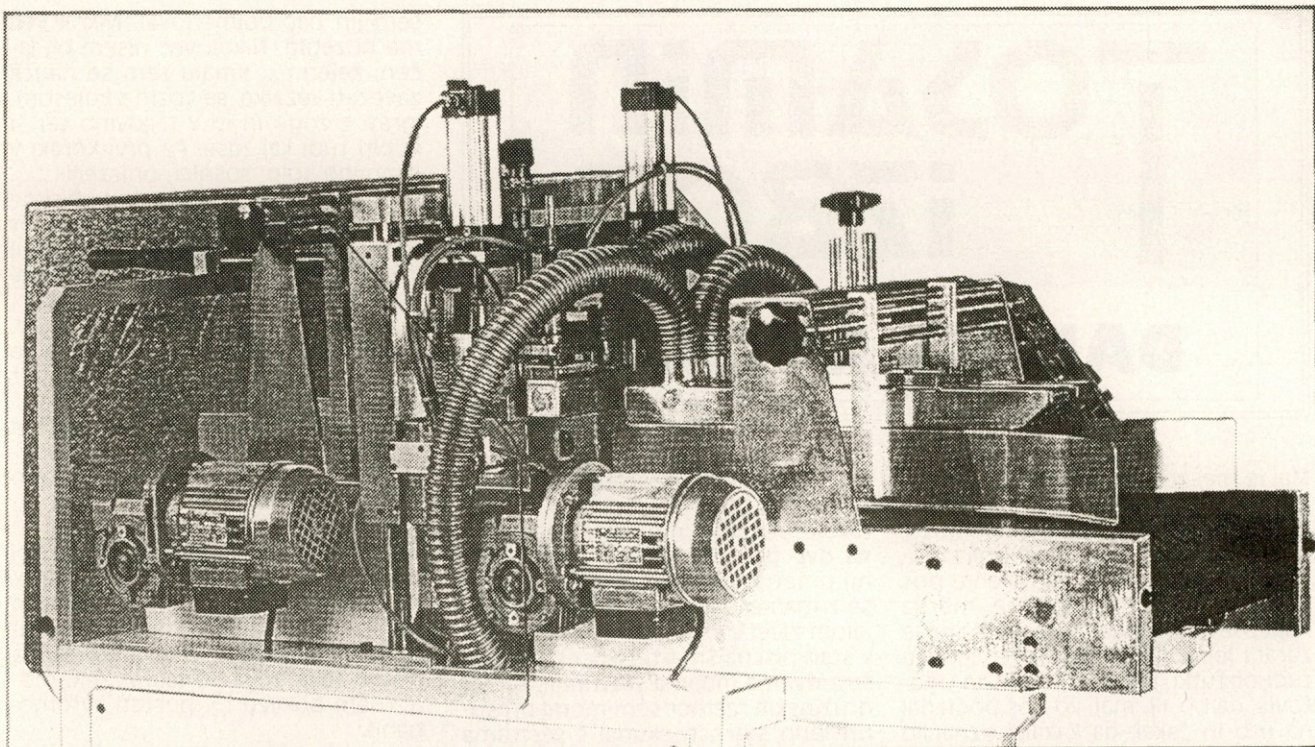
MESEC INVENTIVNE DEJAVNOSTI

V skladu s Pravilnikom o vzpodbujanju in usmerjanju ustvarjalnosti pri delu, se za mesec inventivne dejavnosti določi mesec september (od 01.09. do 30.09.1994).

Vsi predlogi, ki bodo prispeli v razpisnem času, bodo obravnavani prednostno in nagrajeni najmanj v rangi koristnega predloga.

– Ob zaključku leta se predlagatelj inovacij, katerih predlogi bodo sprejeti v letu 1994 podeli priznanje TOSAME. Če bo takih predlogov vsaj pet bo delavski svet podelil tudi nagrado za najboljšo inovacijo 1994.

F. V.

NOVI VARILNIKI PE VREČK

Za pakiranje higienskih in sanitetnih izdelkov v TOSAMI že dolgo uporabljamo plastične vrečke. Po domače jim rečemo "povini vrečke" izdelane so iz poli etilena zato jim strokovno rečemo PE vrečke.

V take vrečke vložene izdelke zapiramo v Tosami na več načinov: s sponko, s plastično zadrgo, s preklopom, z vpeljano vrstico in še najbolj pogosto z varjenjem.

Zapiranje vrečk s takim varjenjem, kjer je treba pretaljeni del vrečke odtrgati je zelo pogosto tudi v gospodinjstvih. Varilniki so lahko preprosti in tudi v TOSAMI imamo nekaj vrst teh varilnikov, ki učinkovito vendar preprosto zapirajo PE vrečke. Prvi tračni varilnik za kontinuirno varjenje v Tosami je bil ameriški Do-

boy, kasneje je podobne začel izdelovati VIRO iz Ljubljane in tudi teh imamo kar nekaj.

Še največ pa imamo v TOSAMI lamelnih varilnikov z varilno letvijo izdelanih pri VIRO in TOSAMI izdelanih po lastni konstrukciji. Vendar pa pri nobenem od teh načinov vrečka ni bila oblikovana, izdelki zato niso bili konkurenčni uvoženim tujim.

Morali smo iskati stroj, ki bo oblikoval in zavaril vrečko z vloženim izdelkom.

Z uvajanjem blagovne znamke Viriana, kjer nastopa cela zbirka higienskih vložkov je postala potreba po enotnem izgledu pereča. Prvi izdelek iz te zbirke VIRIANA PRFEKT EKSTRA je namreč oblikovan zelo lepo na avtomatu OPTIMA.

Tako dragega stroja seveda nismo mogli priklopiti k starim vložkarskim strojem.

Ko smo na sejmu spoznali podjetje API s.l.r. SALDATRICI se je hitro našla rešitev.

Pokazalo se je, da se podjetje hitro razvija in oskrbuje z oblikovalno varilnimi stroji tudi tovarne Fater v Italiji, ter P&G po svetu.

Za pakiranje blagovne znamke Viriana super ekstra, Viriana Natur ekstra, Viriana natur, smo naročili dve najnovejši izvedbi varilnikov z oblikovanjem tip FAN 300 01, ter eno dvojno izvedbo tip FAN 300 02.

V mesecu aprilu je skupina delavcev iz TOSAME stroje po enodnevnem preiskusu prevzela, tako, da jih bodo lahko začeli v maju že uporabljati.

V. D.

EN POGLED Z JUGA

TOSAMIN IZBOR

DANIJEL ANŽILIN

Maj je mesec, ki z vesmi svojimi značilnostmi ne skriva, da je pomlad, polna zelene in cvetoče opojnosti. Vrtovi okrog hiš, travniki, polja, gozdovi in tudi veselo žvrgolenje ptic so naznanili čas, za mnoge, morda najlepšega letnega obdobja. Pa ne le zaradi lepe in bujne narave. Lepi so tudi občutki, ko se prebudiš in ugotoviš, da bo 18. maj, ko boš pogledal na uro in čakal, da kazalci označijo čas 6.45. Čas trenutka svojega rojstva, ki je oddaljen že skoraj 36 let. Misli se bodo pričele prepletati, razmišljanja in spomini bodo postali aktualnost trenutka. Zgodovina je pač vskomur od nas narekovala svojo pot.

Tudi DANIJELU ANŽILINU, ki smo ga obiskali na domu, v Prešernovi ulici 17 a v Dobu, le nekaj dni pred praznovanjem rojstnega dne. Razpletel se je prijeten in zanimiv klepet s sodelavcem, ki večino delovnega časa v podjetju preživi za volanom službenega vozila.

Ker so razgovori v TOSAMINEM IZBORU izključno namenjeni opisovanju zasebnih platí življenja, sva tudi z Danijelom dal prednost razmišljanju o

otročtvu in nato postopoma vsemu, kar bi nas utegnilo zanimati.

"Svoje otroštvo moram žal razdeliti na dve povsem različni obdobji. Ni mi prijetno govoriti o času, ko sem še z mamo Darinko in očetom Danijelom živel v Ljubljani. Stanovali smo v stari hiši na Šmartinski cesti skupaj še z dvema mojima sestrama. Zaradi družinskih razmer sem moral pri štirih letih starosti skupaj s sestrama odditi v Zavod Malči Beličeve na Vič. Kljub temu, da sem imel streho nad glavo, da sem obiskoval vrtec, da sem v veliki skupni sobi spoznal vse mogoče navade starejših od mene, lahko to obdobje poimenujem pravo "samorastniško obdobje". Nekega dne nas je nekdo s fičkom pripeljal na dvorišče Pirnatove domačije v Dobu. Takrat sem verjetno prejel svoje prvo darilo v življenju. Srečno rejništvo in v naročje mucka, katerega dotik čutim še danes. Čeprav še otroku, mi že v kratkem času ni bilo težko ugotoviti, da se je v mojem življenju nekaj spremenilo. Kako lepo je bilo iz dneva v dan spoznavati pravo toplino doma in skrbnost razumevaločih tete Mihele in strica Staneta. Tako

sem jih pač poimenoval. Nikoli več me ni zeblo. Nikoli več nisem bil lačen, žejen Kmalu sem se naučil zavezati vezalke, se voziti s kolesom, igrati z žogo in iti v trgovino ter si kupiti tudi kaj zase. Pa prvi koraki v osnovno šolo, sošolci, prijatelji..... Spominjam se tudi pogostih obiskov stare mame in njenega moža. Kot bližnja sorodnika sem ju zelo cenil in spoštoval, kajti bila sta mi ob strani vse do njune smrti.

Tudi oče me ni pozabil. Bilo je nekakšno obdobje desetih let, ko sva se čisto lepo razumela. Potem pa zopet stara pot!

Dobsko OŠ sem obiskoval rad. Bil sem tudi zelo dober učenec. Le teta Mihele je na roditelskih sestankih vedno preveč izvedela o moji "otroški živahnosti".

Napočil je čas, ko se je moral Danijel odločiti za nadaljnješolanje. Osnovnošolski učni uspeh je potrjeval in tudi domači so ga navdušeno animirali za študij, toda v njem je gorela druga želja, želja po takrat zelo modernem poklicu t.j. postati avtomehanik.

Za tokratni TOSAMIN izbor smo izbrali sogovornika iz vrst sodelavcev, ki so bili rojeni v mesecu maju. Med 72. Tosamovci, ki imajo rojstni dan v maju smo izbrali DANIJELA ANŽILINA.

Sicer pa je med "majskimi Tosamovci" najstarejši moški predstavnik z 51. "pomladmi", najmlajša pa je ženska predstavница, ki ima ravno 30 "majev" manj.

S šolsko torbo in polen fantovske samozvesti je odšel na šolanje v Ljubljano na Center srednjih šol po željni poklic.

"Nikakršnih problemov šolanja se ne spominjam," nadaljuje Danijel. Spoznaval sem, da sem na pravi poti. Pogledi na popravila avtomobilskih motorjev so me bolj in bolj mikali, še lepše pa je bilo "v živo" poprijeti za delo. Po končanem šolanju mi je tako prva služba v Avtoservisu v Domžalah postala pravo zadovoljstvo. Tam sem delal šest let, spoznal veliko novih prijateljev, se dobro razumel s sodelavci in si ustvaril veliko prelepih spominov. Leta 1982 je v tem podjetju prišlo do velike krize. Na dlani je bil "štrajk", in mnogi smo si celo obljubili, da pod takšnimi pogoji množično zapustimo podjetje.

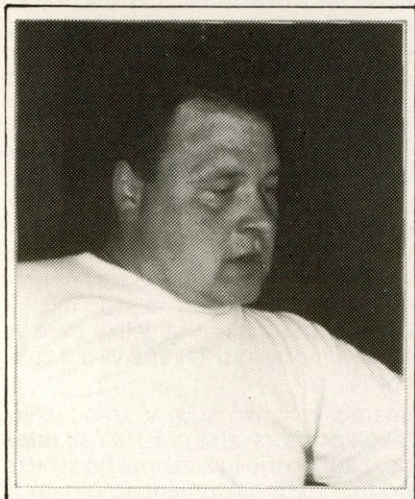
Krivice me že od nekdaj bolijo! Tudi obljub z lepa ne prelomim! In prav to je bil razlog mojega odhoda kljub mnogim pregovarjanjem, naj ostanem.

Nato sem se s 01.07.1982 zaposlil v TOSAMI. Najprej v tkalnici širokih tka-

nin, kasneje pa me je nostalgичno premamilo brnenje avtomobilskega motorja. Postal sem voznik osebne službenega vozila.

Še ko sem bil v Avtoservisu sem odslužil tudi vojaški rok in sicer v Skopju. "Če bi znal stenografirati pa verjetno vseeno ne bi mogel slediti vsem zanimivostim, ki mi jih je poleg že omenjenih povedal Danijel.

Menjala sva poglavje in se osredotočila k družinskim zadevam. Danijel z ženo Vilmo, sinom Primožem, ki je letos dopolnil 13 let in hčerko Nives, ki bo junija stara 12 let živi v resnično lepo urejenem domu. Parcela je nekakšno nadaljevanje dvorišča Pirnatovih.

Kako ne, saj je bila dodeljena prav s privoljenjem dobre tete in strica. Hiša je bila zgrajena in vseljena v letih 1985 - 1989.

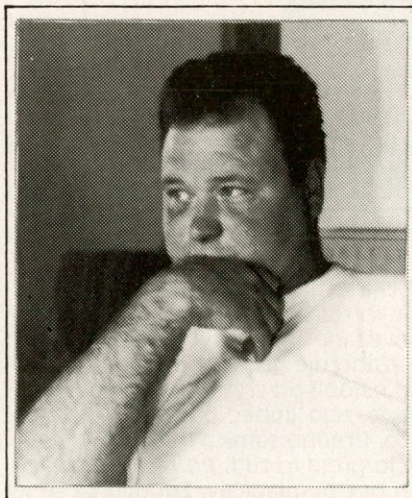
Sicer pa si je Danijel prizadeval za začetek ustvarjanja družine že pred leti, ko je pri mladinskem verouku in na planinskih poteh najrajši pogledoval za Vilmo. Ko mi je Danijel povedal, da mu je dekle kar 270 krat pisala k vojakom, mi je bilo takoj jasno, da to ni hvala ampak spoštovanja vredno "izdaje" imtimnega podatka.

Ljubezen se je predla in predla. "Le-pilo" je postajalo vedno močnejše in je nepopravljeno močno zagrabilo na dan poroke, zopet v najlepšem mesecu, mesecu maju leta 1980.

"Čas beži," razmišlja Danijel, "otroci odrasčajo! Zelo rad jih imam! Kako jima je drugače, kot je bilo nekoč meni! Bo že držalo, da za dežjem vedno posije sonce. In to sonce je tudi moja družina, dom, dobra in skrbna teta Mihela in stric Stane, pa Vilmina mama, ki je velikokrat popazila na otroke, pa številni prijatelji, znanci Naj povem, da nas je bilo pri betoniranju hišne plošče kar štirideset. Dvajset Tosamovcev in dvajset Avtoserviserjev. Kosirnik Franci, Pirc Brane in Oso-

lin Franc pa so mi pri gradnji hiše sploh veliko pomagali. Kljub temu, da časa ni nikoli preveč, je vredno omeniti tudi mnoga druga prizadevanja, ki jih Danijel imenuje preprosto "čas za hobi".

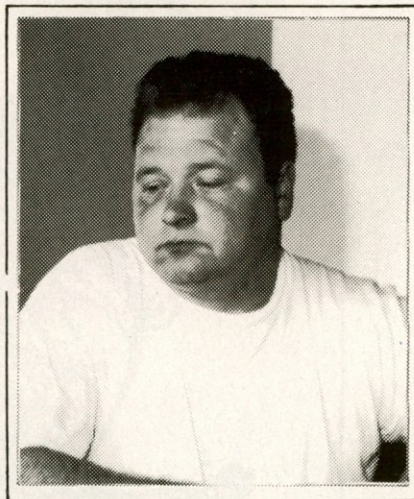
"Časa resnično ni nikoli dovolj. Lahko pa rečem, če ga za te namene kaj ostane, mi ni nikoli dolgčas. Sem ter tja se še malo rekreiram, z veseljem popravim kakšen avto in skušam slediti novim tehnologijam. Pred kratkim sem sodeloval pri pripravi in izvedbi prireditve ob 50. obletnici, ko je pod vrhom Sv. Trojice strmoglavilo ameriško letalo - bombnik B 24. Postavili smo tudi spomenik. Sv. Trojica mi je zelo pri srcu. Rad grem tja gor, saj smo kompletna družina člani športno - rekreativnega društva KONFIN, ki vsesplošno skrbi za dru-

žabno, športno - rekreativno in kulturno življenje kraja in vseh članov. Posebno so mi pri srcu t.i. dobro namenska dela, npr.: sodelovanje z organizacijo KARITAS. Rad se oblečem v Miklavža ali Dedka Mraza. Sodelujem tudi pri organizaciji Materinskega dneva in pri učenju ter nastopih kakšnih oderskih predstav, s katerimi je lepo tudi gostovati. Delujem v župnijskem svetu, ki se predvsem ukvarja z organizacijami procesij; različnih srečanj pa tudi z gradbenimi in obnovitvenimi deli prostorov, namenjenih predvsem mladinski populaciji. Sem tudi član stranke SKD Dob. Njeni cilji niso politične narave ampak se posvečamo bolj socialnim vidikom. Ko je zbolel gospod Viktor Gaberšek sem ga zamenjalv turnu cerkve pri vzdrževanju zvonov in ure. Eno leto pa sem celo mežnaril. Pa še nekaj. Da bi Bog dal še veliko ohceti! Te se mi zdijo nekaj posebnega. Za vsako, ki sem jo in ki jo morda še bom zamudil, mi bo strašansko žal." Zavidanja vredno bogastvo, bi lahko rekli, se skriva v sodelavcu Danijelu,

mar ne?

"Nikoli ni nič tako dobro", pravi, "da ne bi moglo biti še bolje. Zato s svojim delom želim kar največ prispevati k vračanju moralnih, kulturnih in duhovnih vrednot, predvsem mlajšim. Kopičenje bogastva, prepiri, nerazumevanje..... to vendar ne smejo postati glavni moto življenja.

Če bom zdrav in vsi moji, potem upam, da bom nekoč spoznal, da je prihodnost vsaj delno po okusu mojih sedanjih želja. V to upam in si tudi srčno želim!"

Vsakomur od nas je rojstvo poklonilo Nebesno znamenje, nekakšen astrološki simbol lastnih značilnosti. Poklonilo nam je tudi možnosti kratkoročnih in dolgoročnih napovedi, ki jih v sebi skrivajo planeti in zvezde. Ali temu verjamemo ali ne, je stvar vsakogar posebej. Vsekakor pa je zanimiva primerjalnost med napovedmi in realnostjo, neglede na količino in moč vražjevernosti, ki jo nosimo v sebi.

Danijelu je rojstvo poklonilo znamenje BIKA, za katerega astrologi pravijo, da so to ljudje vsestransko nadarjeni in ustvarjalni, komunikativni, srečni pa tudi bogati. Pravijo tudi, da so to ljudje, ki neradi razkrijejo svoja čustva.

Mislim, da se niso zmotili! Le besedo "bogastvo" si moramo pravilno in dovolj široko tolmačiti. In morda samo še čustva, ki pa jih kljub vsemu sem ter tja Danijel ne zna prekriti. Danijel, bliža se praznik, tvoj 36. rojstni dan.

Naj se ti ob zaključku najinega pogovora iskreno zahvalim za prisrčen klepet in v imenu vseh sodelavk in sodelavcev TOSAME zaželim vse tisto, čemur se reče "VSE NAJLEPŠE IN NAJBOLJŠE!"

M. Š.

Ali ste že slišali za činčila?
Ker verjetno vsi ne veste, kaj je to,
vam jo bom predstavila.

Činčila je žival, ki sodi v vrsto glodalcev. Je malo večja kot veverica, ima košat rep, majhna ušesa in zelo lepo svilen krzno, ki je lahko svetlo sive do skoraj črne barve, trebušček pa je bel.

V naravi živi v divjini Južne Amerike in je tako pogosta kot pri nas zajec, tako da lahko naredi tudi veliko škodo na poljih. Ker je njihovo krzno zelo dragoceno, so jih precej iztrebili, tako imenovane kraljevske činčile pa sploh ni več.

Njeno krzno je razstavljeno v muzeju Sechenberg v Frankfurtu na Maini. Od ostalih vrst činčil živita danes v divjini še bolivijska, ki ni primerna za farmsko rejo ter dolgorepa činčila, ki je primerna za farmsko rejo in jo gojijo po celem svetu. V naravi pa je že precej razredčena, ker jo domačini lovijo tako zaradi dragocenih kožuhov kot tudi zaradi mesa, saj menijo, da je njeno meso zdravilo za nekatere bolezni, zlasti jetiko. Največji sovražnik činčil so ujeđe. Bežanje in obrambo pred sovražniki opazimo še danes pri činčilah na farmah, in sicer v bliskovitih kretnjah; če pa pobegnejo iz kletke, se skrivajo v vseh mogočih odprtinah.

Ker je res ljubka živalca, sva se tudi midva z možem odločila za rejo činčil. Eno gnezdo, ki ga sestavlja šest samic in en samec, sva kupila pred dvema leti. Samica koti tri krat na leto

do največ štiri mladiče vsakič, tako, da imava zdaj kar številno družino. Vsaka samica ima svojo kletko, samec pa jih obiskuje iz rova, s katerim so povezane in ker svoje kletke nima, se zadržuje pri tisti, ki mu je trenutno najbolj pri srcu. Moram povedati, da je zelo ljubeč partner in skrben oče. Predno samica koti, leži pri njej in jo greje in tudi po tem ji pomaga pri oskrbi mladičev. Zgodilo pa se je tudi to, da se samec in samica nista zmenila za mladiča, zato sem ga vzela iz kletke, ga osušila s fenom in ko je bil dovolj živahen, dala nazaj k samici. Če ga ne bi osušila, bi poginil zaradi podhladitve.

Ko je rojstvo pri kraju, je samica zopet pripravljena na paritev in sicer samo štiri dni, potem pa cel mesec nič, prav zato se samec kar precej trudi okrog nje.

Pri starosti dveh mesecev se mladiče loči od matere in se jih da v svojo kletko in sicer do starosti 7-8 mesecev. Takrat so samice dovolj stare za formiranje nove družine; sicer se jih pa razkoži glede na zrelost krzna. Vendar pa samica samca ne sprejme vedno in se mu upre. V skrajnem primeru se celo stepeta, včasih šibkejši pogine.

Krzno je zelo dragoceno, saj so tudi izdelki iz teh kož eni najdražjih.

Naš znanec, ki je tudi rejec činčil, je bil v januarju tega leta v Munchenu in je peljal ženo v eno prestižnih trgovin s krznom v Riegel. V tej prekrasni prodajalni je žena pomerila dolgi plašč iz činčiljih kož. Tak plašč

ima ceno od 30-60.000 DEM, odvisno od kroja in odtenkov. Zanimiva pa je cena plašča iz kašmirske volne - super elegantnega s podlogo iz činčiljih kož. Ta je od 80 - 100.000 DEM. Jakna, za katero potrebujemo sto kož, stane približno 20.000 DEM.

Za primerjavo naj povem, da stane plašč iz soboljevega krzna, ki je najdražje na svetu, 180.000 DEM.

Kletke čistimo enkrat tedensko, hranimo jih z briketi in sicer eno žličko na dan, in s senom. Vodo pijejo iz steklenič po posebnih cevkah, menja se na štiri dni. Za priboljšek imajo pšenico, oves, še posebno rade pa imajo rozine, sveže regratove cvetove, kamilice, koščke jabolk in ovsene kosmiče. Vendar s temi priboljški ne smemo pretiravati, ker imajo potem prebavne težave.

Pri nas, pa tudi drugi rejci jih imajo v kleti, ker potrebujejo ogrevan prostor in sicer najmanj 14 stopinj C. Drugače pa z njimi ni veliko dela, le skrben moraš biti kakor z vsako živaljo.

Imamo jo lahko tudi v stanovanju, tako kot morskega prašička ali papigo. Z ljubkostjo in živahnostjo si hitro pridobi našo naklonjenost in nam ni težko skrbeti, da se naša hišna ljubljanka pri nas dobro počuti, ostane zdrava in nam lepša samotne urice. Tako, upam, da sem vam nekoliko približala eno najbolj ljubkih glodalcev - "chinchillo" in morda se boste tudi vi odločili, da bi jo imeli doma.

I. B.

Minilo je novo dvomesečno izbirno obdobje (marec, april) za izbiro najčlanka oziroma prispevka po izboru bralcev TOSAME.

Tokrat je bil za prvi prispevek izbran redni mesečni članek Tosame - Kronika.

Drugi nagrajenec Tosame v izboru "top" prispevka za marec in april je FRANC PEVEC.

Tokrat je objavljen kuponček za pričujočo številko Tosame. Poglejte jo in izberite prispevke, ki se vam zdijo zanimivejši. Sicer pa ostaja izbor Tosaminega naj prispevka dvomesečen. Naslednje žrebanje bo opravljeno za peto in šesto Tosamo in bo objavljeno v juliju.

F. V.

KRONIKA

DS je na svoji aprilski seji sprejel predlog II. dela GN za leto 1994 ter nekatere spremembe internih predpisov.

Člani DS so bili s strani direktorja informirani o rezultatih vpisa interne ga in notranjega odkupa podjetja. Pri odkupu z lastninskimi certifikati je bil interes zelo velik in seštevek vrednosti certifikatov presega vrednost, ki je bila določena za interni odkup. Delavci, bivši zaposleni in upokojenci bodo zastopani s certifikati v celoti, medtem, ko se bo zakonitim ožjim sorodnikom 50 % vrednosti vloženega certifikata vrnilo in ga bodo imeli možnost vložiti drugam.

Za notranji odkup pa je bilo zanimanje zelo skromno in Komisija za lastninjenje bo proučila možnost odtopa deleža podjetja, ki je še na razpolago skladu za razvoj ali pa se bo izvedla javna prodaja.

DS in Disciplinska komisija se v sedanjosti sestavi z referendumom podaljša mandat do imenovanja novih organov, vendar ne dlje, kot za eno leto. Referendum se opravi 19. maja 1994. Službi ERS in SKS sta pripravili predlog izplačevanja sejin, katerega so člani DS sprejeli v predlagani obliki. GO je v aprilu obravnaval tekoče proizvodno prodajne zadeve. Strokovne službe so podale informacijo o predstavitvi blagovnih znamk in ostalih izdelkov po večjih trgovskih središčih. Blagovne znamke so z reklamni-

mi sporočili predstavili tudi na Hrvaškem. Člani GO so razpravljali tudi o trenutnem finančnem stanju v podjetju. Kritično so ocenili informacijo o prikazani izgubi z otvoritveno bilanco za leto 1994. Do naslednje seje pričakujejo od vodstvenih delavcev celovito informacijo o novem načinu izračuna bilance, ter na katerih mestih je dodatna obremenitev.

DELOVNI IN OSEBNI JUBILEJI V MESECU APRILU

V mesecu aprilu sta delovni jubilej 20 letnico delovne dobe izpolnila naša sodelavca:

- PROSENC ANKA
- UŠTAR JANEZ

Čestitamo!

V preteklem mesecu so praznovali okrogli življenjski jubilej naslednji sodelavci:

dvajsetletnico Cerar Damjana, Mere la Jana

tridesetletnico Klemenc Dragica, Ložar Vera

štiredesetletnico Cerar Božidar, Heine Mira, Jere Mirko, Keršič Ema, Limoni Vlasta, Rode Peregrin.

Ob tej priliki vsem želimo še mnogo zdravih in uspešnih let.

TOSAMA

Uredniški odbor TOSAME:

Viljem Dolenc, Milan Drčar,
Silva Mežnar, Tinca Ocvirk,
Feliks Vodlan.

Izdaja in tehnično ureja
SKS-splošna služba.

Interni časopis TOSAMA p.o.
VIR, Šaranovičeva 35

Izhaja enkrat mesečno v 1200 izvodih.

Tisk: Papiroti, vse iz papirja, Krško d.o.o.

Na podlagi zakona o prometnem davku (Ur. list RS 4/92) in mnenja ministrstva za informiranje št. 23-201/92 z dne 23.03.1992, sodi časopis med proizvode informativne narave po 13. toč. tar. št. 3, za katere se plačuje 5 % davek od prometa proizvodov.

SODELAVCI

V tej številki TOSAME so s svojimi pismenimi prispevki sodelovali: Irena Bernot, Viljem Dolenc ing., Albina Kosmač org., Marjan Mlakar dipl.oec., Sonja Rode, Marjan Štrukelj in Feliks Vodlan ing. Grafična oprema časopisa, oblikovanje in risbe: Feliks Vodlan ing. Računalniška obdelava tekstov: Tinca Ocvirk.

Objavljene fotografije (razen arhivskih) je posnel Jože Vidmar. Grafična postavitev časopisa: Bojan Rabzelj.

Avtorjem posameznih prispevkov se uredniški odbor zahvaljuje za sodelovanje in vabi tudi druge k sodelovanju.

Osnove v mesecu maju

Nagrade mentorjem in inštruktorjem

6.262,80 SIT/176 ur

Delo v deljenem delovnem času s

- prekinitvijo nad 2 uri
- 10.438,00 SIT/176 ur

Dnevnice za službena potovanja v državi

- cela dnevnic 4.175,00 SIT
- polovična dnevnic 2.129,50 SIT
- znižana dnevnic 1.545,00 SIT

Kilometrini z osebnimi vozili

21,60 SIT/km

Stroški za prevoz na delo

- oddaljenost do 4 km 160,00 SIT/dan
- oddaljenost od 4 km do 8 km 200,00 SIT/dan
- oddaljenost od 8 km do 12 km 280,00 SIT/dan
- oddaljenost od 12 km do 16 km 320,00 SIT/dan
- oddaljenost nad 16 km 370,00 SIT/dan

Odpravnine ob odhodu v pokoj

156.570,00 SIT

Osnove za izračun deleža delovne učinkovitosti šoferjev in spremljevalcev

- prevožen kilometer s tovorom 3,13 SIT
- tekoči kilometer 2,08 SIT
- spremljevalec tovora 1,26 SIT

■ Albina Kosmač

REFERENDUMSKE REFLEKSIJE

Letošnji referendum za Tosamovca ni ravno tipičen, čeprav referendumskega odločanja v Tosami ni manjkalo.

V vseh dosedanjih referendumih se je namreč odločalo o sprejemu tistih tovarniških predpisov, za katere je zakonodajalec zahteval tak način sprejema.

Tokrat gre za tipično "referendumsko vprašanje" ko se povsem z glasovanjem odloča o enem samem zastavljenem vprašanju.

V zadnjih desetih letih so bili v Tosami referendumi leta 1984; 1985, 1987, zadnji referendum pa je bil pred petimi leti 1989.

S teh glasovanj so posnetki v tokratni fotoreportaži, kjer se vidi kako smo sprejemali pomembne normative akte, med katere je spadal tudi vsem Tosamovcem "dragi" predpis, ki se ga spomnimo zlasti po njegovem kratkem imenu: Samoupravni sporazum o ustvarjanju celotnega prihodka in skupnih osnovah in merilih za ugotavljanje in razporejanje dohodka, čistega dohodka, delitev sredstev za osebne dohodke ter sredstev skupne porabe.